

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

УДК [005.332.2:001:378]:339.92(477:4)(043.2)

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ШТИХ І.І. Ціннісно-сміслові самовизначення особистості в епоху інформаційного суспільства.....	304
ШУБЕРТ М.Я., ІВАНОВА В.В. Проблема розвитку комунікативної культури дітей в психолого-педагогічних дослідженнях.....	306
ЩЕРБАН Г.В. Деякі психологічні особливості викладача в процесі змішаного навчання.....	309
ЩЕРБАН Т. Д., ГОБЛИК В. В. Вплив пандемії коронавірусу на психологію поведінки особистості.....	311
ЩЕРБАН Т.Д., БРЕЦКО І.І., АНТАЛИК А.В. Професійні компетенції як підгрунтя ефективної діяльності за фахом.....	314
ЩЕРБАН Т.Д., БРЕЦКО І.І., СІДУН А.Я. Психологічні параметри професійної успішності педагога.....	315

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

БЛЯК Л.А., КОВАЧ К.В., БОКША Н. І. Змістові особливості навчальної екскурсії як форми організації навчального процесу учнівської молоді.....	318
БОРА Н. Ю. Оптимізація інструментів інтерактивного маркетингу в закладах охорони здоров'я.....	320
БРАТЮК В.П., МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Г.Т. Сучасний стан страхового ринку в Україні.....	322
ГАБОВДА О.В. Адитивне виробництво у світовій енергетиці та перспективи вітчизняної енергетичної галузі.....	326
ГАВРИЛЕЦЬ О. В., ГАВРИЛЕЦЬ О. А. До питання оцінки впливу діяльності служби зайнятості на ринок праці.....	328
ГЛАДИНЕЦЬ Н. Ю. Валютна лібералізація та її вплив на економіку.....	330
ГОБЛИК В.В., ЩЕРБАН Т.Д. Формування активного ринку праці на депресивних територіях.....	332
ГОБРЕЙ М.В. Інвестиційна діяльність регіонів в період війни.....	333
ГОЗОРА В., РЕСЛЕР М. Інвестиційна діяльність: реалії та перспективи	335
ГОЛОВАЧКО В. М., ГОЛОВАЧКО В. В. Фінансово-економічний контроль на підприємствах будівельної галузі.....	337
ГОЛУБКА Я.В., ЗОЗУЛЯК М.М. Історія виникнення та розвитку міжнародних стандартів фінансової звітності.....	340
ЖАХАЛОВ Є. Основи маркетингової стратегії.....	342
ZHIGUTS YU., LAZAR V., HOMJAK B. Technologies of synthesis of materials with pre-defined properties.....	344
ЗАРІЧНА О.В. Вплив етики бізнесу на формування ділових взаємовідносин....	346
ЗАЯЦЬ О., ЛАЛАК І. Особливості інноваційної діяльності підприємства.....	347
ІГНАТИШИН М.І., МАКСЮТОВА О.В. Статистичний аналіз трейдингу на криптовалютному ринку.....	350
КАБАЦІЙ В.М., МАКСЮТОВА О.В. Інтелектуальна власність в умовах євроінтеграційних процесів.....	353
КАБАЦІЙ В.М., ФОРДЗЮН Ю.І., ПИТЬОВКА О.Ю. Оптико-електронний сенсор для систем вентиляції.....	355
КІШ Л.О., КОВАЛЬ Т.В. Сучасні аспекти промислового проектування одягу	357
КОЗАРЬ О.П., ЛАПЧУК Н.В. Хіміко-екологічні проблеми чистого повітря. Колообіг кисню в природі.....	358
КОЗАРЬ О.П., МАЛЯРЧИК І.В. Окремі аспекти хіміко-екологічних проблем сьогодення. Забруднювачі навколишнього середовища.....	360

культури, яка передбачає позицію особистості в культурі і веде до формування цілісної особистості, яка володіє оптимальними способами комунікації зі світом.

Література

1. Ананьев, Б.Г. Избранные психологические труды: В 2 т. [Текст] / Б.Г.Ананьев. – М., 1980.
2. Лисина, М.И. Проблемы онтогенеза общения [Текст] / М.И.Лисина. – М., 1986.
3. Петровский, А.В. Психология личности [Текст] /А.В.Петровский. –М., 1995.
4. Спок, Б. Ребенок и уход за ним. [Текст] / Б.Спок // Пер. с англ. Н.А. Петровой. – М., 2004.

УДК 378.011.3-051:159.9:37.018.4:004(043.2)

ЩЕРБАН Г.В.

Мукачівський державний університет

ДЕЯКІ ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАЧА В ПРОЦЕСІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Сьогодні суспільство переживає стрімкий перехід від постіндустріального до інформаційного суспільства. Саме це детермінує зміни і в освіті. Оскільки сучасна освіта є насичена та перевантажена інформацією, навчання вимагає залучення інноваційних технологій. Тобто, учасники освітнього процесу повинні уміти шукати, аналізувати та систематизувати інформацію, причому у цьому процесі вони повинні бути більш самостійними, бути більш вмотивованим до пізнання. Очевидно, що така психологія нового освітнього процесу змінює і педагога і здобувача. Про те, вирішальна роль у цьому процесі належить саме викладачу [1]. Досвід свідчить, що у викладача виникають внутрішні бар'єри психологічної природи, щодо власної компетентності роботи з інформацією у соціальних мережах. Нездатність особистості долати такі бар'єри призводить не тільки до особистісних фрустраційних станів, але і впливає на процес організації навчання.

Аналіз наукової літератури демонструє зацікавленість вітчизняними та зарубіжними науковцями проблемами підвищення ефективності навчальної діяльності [2; 3; 4; 5; 6]. Однак на сьогоднішній день відсутні дослідження психологічних бар'єрів викладачів у процесі організації змішаного навчання. Мета представленою дослідження полягає у вивченні психологічних бар'єрів викладача в умовах змішаного навчання.

Навчання роботи з інформацією засобами комп'ютерної техніки є особливим видом навчальної діяльності, який характеризується особистісними особливостями. Трудність змішаного навчання визначається тим, що викладач спочатку повинен подолати, вирішити власні психологічні бар'єри, а потім організувати таке дистанційне навчання з студентами. Головними критеріями виокремлення психологічних бар'єрів у застосуванні викладачами комп'ютерних технологій є: об'єктивні характеристики перебігу дистанційного навчання (поганий інтернет зв'язок або його відсутність, застаріла комп'ютерна техніка, не має особистого робочого місця); суб'єктивні фактори (переживання,

психічні стани, тривожність); змістові та динамічні характеристики, які впливають на глибину емоційних переживань.

Результати теоретичного аналізу [7] показали, що психологічні бар'єри, які виникають у викладачів та студентів у процесі дистанційного навчання доцільно розділити на три групи: емоційні, когнітивні, комунікативні. Когнітивні бар'єри складаються з не розуміння як працювати із комп'ютерною технікою, відсутністю навичку роботи у соціальних мережах. Емоційні бар'єри зумовлюються високим рівнем тривожності особистості. Комунікативні бар'єри визначаються розгубленістю учасників освітнього процесу при змішаному навчанні.

Успішність освітнього процесу в умовах змішаного навчання визначається багатьма чинниками: мотивацією до застосування комп'ютерних технологій, впевненістю учасників навчання в умінні та прагненні застосовувати їх, адекватною оцінкою своїх можливостей та здібностей, позитивно забарвлені емоції. Трудність заключається в тому, що саме викладач, який освоює та опановує комп'ютерні технології повинен готувати студентів до роботи з інформацією: шукати, аналізувати, систематизувати, керувати. Вивчення конкретного предмету вимагає від педагога пошуків таких засобів, які б активізували навчальну діяльність здобувачів, прищеплювали та підтримували цікавість до предметного змісту, стимулювали б їх самостійну роботу [7]. Саме такими засобами, які допоможуть викладачу розкрити потенціал студента є «змішане навчання». Адже саме у процесі такого навчання викладач використовує методичні прийоми для активізації вмотивованості, самостійності студента.

Освіта, яка використовує традиційно-авторитарні методи, ставила перед педагогом важливі вимоги щодо компетентності предмету. Сьогодні до цих вимог додає обізнаність у роботі з комп'ютерною технікою, соціальними мережами та вміння формувати методичні прийоми щодо вивчення змісту в умовах змішаного навчання. Також викладачу необхідні глибокі психологічні знання, за допомогою яких він, розробляючи методичні прийоми, буде формувати самостійність студента та його вмотивованість до пізнання.

Змішане навчання використовують поєднує різні форми: традиційне, електронне, самостійне [8]. Традиційне – передбачає навчання в аудиторії з викладачем та групою. Електронне навчання передбачає спільне навчання з викладачем та групою в онлайн режимі. Самостійне включає самостійне самонавчання без викладача. Причому, слід підкреслити, що саме викладач обирає та формує змістовий матеріал, який доцільно вивчати самостійно, який можна вивчати в режимі онлайн, а який доцільніше вивчати в режимі офлайн. Змішане навчання дає можливість зробити процес навчання більш індивідуалізованим чи особистісно орієнтованим, оскільки дає студентам змогу здобувати знання у власному темпі, в зручний час і комфортному місці [9].

Отже, для організації успішного змішаного навчання викладач повинен спочатку пропрацювати власні психологічні бар'єри. Стратегія подолання психологічних бар'єрів – систематизований комплекс прийомів, який формує

спосіб реалізації навчальної діяльності і студентів також. Стратегії подолання психологічних бар'єрів відвідають характеру навчальної діяльності, в якій вони виникають і долаються. Найбільш ефективною і значущою для подолання психологічних бар'єрів в умовах змішаного навчання є розвиваюча стратегія, яка ґрунтується на конструктивному способі подолання труднощів.

Література

1. Підготовка сучасного вчителя: інформаційно-технологічне забезпечення: монографія / за ред. О. І. Огієнко; авт. кол.: О. І. Огієнко, Т. Г. Калюжна, Ю. С. Красильник, Л. О. Мільто, Ю. Л. Радченко, Т. О. Гончарук, К. В. Годлевська, Н. І. Вінник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2013. 224 с.

2. Bakar, A., Shah, K., Qingyu, X. The effect of communication barriers on distance learners achievements. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*. 2020. № XXIX (5). P. 248–264. DOI: <https://doi.org/10.24205/03276716.2020.1027>

3. Muslimin, A., & Harintama, F. Online Learning during Pandemic: Students' Motivation, Challenges, and Alternatives. *Loquen: English Studies Journal*. 2020. № 13(2). P. 60–68. DOI: <https://doi.org/10.32678/loquen.v13i2.3558>

4. Saienko, N., Lavrysh, Y., Lukianenko, V. The Impact of Educational Technologies on University Teachers' Self-efficacy. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. 2020. № 19(6). P. 323–336.

5. Stavvyskyi, O., Urazgaliyeva, M. Using Google classroom tools in teaching students of economic specialities. *Advanced Education*. 2018. № 5(10). P. 76–81. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.149361>

6. Yadav, B. Psychological and social effect of pandemic covid-19 on education system. *Globus. An International Journal of Management & IT*. 2020b. № 11 (2). P. 28. DOI: <https://doi.org/10.46360/globus.mgt.120201006>

7. Кухаренко В. М., Рибалко О. В., Спротенко Н. Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: навч. посіб., 3-є вид. / за ред. В. М. Кухаренко. Харків: НТУ «ХПШ»; Торсінг, 2002. – 320 с.

8. Рашевська Н. В. Змішане навчання як психолого-педагогічна проблема. *Вісник Черкаського університету Серія «Педагогічні науки»*. Черкаси, 2010. Вип. 191, ч. IV., С. 89–96.

9. Базиль, О. О., Кравченко Ю. А., Соколов О. С. Використання для змішаного навчання математичних дисциплін платформи Міх [Текст]. *Актуальні питання природничо-математичної освіти: збірник наукових праць*. Суми, 2017. Випуск 2(10), С. 125–129.

УДК 616-036.22-043.2:[159.923:159.9.019.4](043.2)

ЩЕРБАН Т. Д., ГОБЛИК В. В.
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ НА ПСИХОЛОГІЮ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність проблеми психологічної стійкості сьогодні обумовлена екстремальною ситуацією пандемії коронавірусу не тільки в Україні, але і у світі. Психологічне виснаження призводить до зниження ефективності виконання професійних та соціальних функцій. За цих умов одним із головних завдань є пошук ефективних шляхів формування психологічної стійкості особистості. Практика показує необхідність дослідження психологічних особливостей причин дисбалансу особистості в екстремальній ситуації. Довготривалий

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>